

Широко отворени врати

Светла Бенева

Такъв ми се стори „Пиеро 2011“ – международния куклено-театрален фестивал за възрастни, проведен за седми път в Стара Загора през септември 2011. Присъствам за трети път на него и продължавам да считам, че е един от най-интересните и любопитни театрални форуми, провеждани у нас. В него има амбиция да се развива и освен да показва добри представления от България и чужбина, всяка следваща година той допълва и разширява програмата си с различни съпътстващи събития, които оформят многолико културно пространство и по неочакван начин обогатяват представата за мисията на театралното изкуство днес. Мислех си по време на фестивала, че е претоварен, че са излишни някои представления, но сега, след като се уталожиха непосредствените впечатления, искам да насърча Старозагорските „родители“ на Пиеро да продължават да следват своя глас и принципи за неговото развитие и „възпитание“. Специално искам да отбележа добрата организация в провеждането на този фес-

тивал и неговата традиционно приятелска атмосфера, както за участниците и гостите, така и рядко срещаната отвореност към повече присъствия и открити мнения на критици, колеги и експерти.

Тази година представленията се „разслаха“ освен в Кукления театър и на сцените в Драматичния, в Държавната опера, в необичайното пространство на Историческия музей и на открито пред театъра. От съпътстващите събития, освен очакваната изложба на абсолютистите по сценография за куклен театър от класа на проф. Майя Петрова в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“, много ме респектираха и изпълниха с гордост показаните резултати в Кинопанорамата на новото българско анимационно кино. Те открито сродството между анимацията и кукленото изкуство като пространство на голяма свобода и философско-поетични обошения, където иронията и хуморът са запазена марка. Към тях прибавям и Етно джаз перформанс – мултимедийния спектакъл „Без граници“ (с унгарския саксофонист Виктор Том, Николай Иванов Ом и Габриела Хаджикостова), представянето на романа „Улицата на пеперудите“ на Керана Ангелова и книгата на Славчо Маленов „Адаптации на приказки за куклен театър“. Полезни ми се струват и проведените срещи и дебати за театралната реформа в България и международните практики, споделени от гостите Олга Глазунова (театровед, завеждащ кабинета по куклен театър към Съюза на театралните дейци в Москва, Русия), Ивета Скрипкова (режисьор, директор на Международния куклен фестивал в Банска Бистрица, Словакия) и Ишван Наги (режисьор, основател на Малко театро, Будапеща, Унгария).

Почти всички представления за възрастни, създадени в Кукления театър у нас, бяха показани, без да е правен прецизен подбор. От ед-

на страна е добре, че се вижда цялостно картината на представата за такъв вид представление, от друга – открито слаби и немошни като творчески заряд спектакли попадат на форум, който изисква неочакваност, откритие, постижение. В тази посока трябва да се обмислят бъдещите мероприятия на фестивала.

Международното жури раздаде своите награди и оповести критериите за своите преценки. Видази е имало и ще има съгласни и несъгласни с тях по различни причини и съображения. Аз ще си позволя да посоча само онези от представленията, които ме докоснаха по някакъв начин. Това е авторският спектакъл „Разкази от бъчвата“ на Димитър Иванов, режисура Димитър Стефанов на театър „Ренегат“ със съдействието на театър „Ателие 313“, София. Срещнах артист с изключително завладяваща игра, обладан от идеята на героя си да побеждава и да се справя с всяка трудна ситуация, да се оттласква от гръното на несполуката или отчаянието с неустова енергия и виталност. Прекрасно и вдъхновяващо актьорско изпълнение. Видях една смела режисьорска идея на Катя Петрова да постави „Цар Шушумиза“ от Константин Илиев с актьорите от ДКТ-Пазарджик и невероятните по красота и замисъл кукли и сценография на Рин Ямамура. Силно ме развълнува и докосна с проблематиката за смисъла на живеенето като път, в който се очовечаваш, спектакълът „Възгледите на един пън“ на Варненския куклен театър, в най-изявената на фестивала като режисура работа на Теги Москов. Намирам за професионално замислен, реализиран във всеки от компонентите си и убедително изигран спектакъл „Коледна песен“ по Чарлз Дикенс в режисурата на Валентин Владимиров и сценография Елена Цонкова на Старозагорския куклен театър. Много интересно като замисъл и сценична адапта-

Коледна песен
Christmas Carol

ция е представлението „Автобиография“ по Бранислав Нушич, режисура Катя Петрова в ДКТ-Видин. Изпълнението на Румен Гаванозов е завладяващо и убедително на ръба между тъжното и смешното, но сякаш натежава повече в полето на драматичното, което е обратното на авторовия смях и сарказъм. Столичният куклен театър демонстрира добър избор на текст с „Младият принц и истината“ от Жан-Клод Карьер, но изпълненията на всеотдайните актьори остават в границите на познатото, въпреки играта с преобличанията на красиви костюми, според различните роли в режисурата на Петър Кауков.

Смятам, че експериментни или нови форми не присъстваха в показаната програма на „Пиеро 2011“, които обикновено очакваме от

поканените чуждестранни участници. Но спектакли като „Коня“ по Рада Москова на Куклен театър „Бавка“ от Ужгород, Украйна, „97 стъпки и половина по пътя, който води към спящия в океана дракон“ на Детско-юношеския театър „Мали“ във Велики Новгород, Русия, оставиха силно впечатление с високия си професионализъм и овладяност на загадения от режисурата и сценографията естетически код и образност.

Странно, но факт - „Пиеро 2011“ отишумя за пореден път, но възвращенията, свързани с неговите представления, събития и срещи, приятелските разговори и контакти, образите на кукли, реплики и звуци, не искат да заглъхнат. Вратите му бяха широко отворени, нека и очите му да бъдат такава следващия път. ■

97 стъпки и половина по пътя, който води към спящия в океана дракон

97 and a half steps along the road to the Dragon sleeping in the ocean

„Пиеро“ – бягащи части от цялото

Патриция Николова

Странно е усещането, когато интересни и важни акценти в програмата на престижен кукленотеатрален фестивал за възрастни като „Пиеро“, биенале със сериозна традиция, изведнъж се оказват поредните професионални разочарования. Въпреки че не успях да видя и половината от богатата програма на фестивала, все пак улових две принципно важни представления, изкушаващи с амбицията да бъдат поднесени модерно две универсални истории от гръцката митология - украинската „Антигона“ на Полтавския академичен регионален куклен театър от Украйна и американската „Машината-птица“ на театър „Бетонов храм“ (каквото и да значи това, приемам го с ирония) от Ню Йорк. „Антигона“ се съсредоточава детайлно върху проклятието над Тива и семейството на Кадем, омагьосано от боговете да преповтаря кървавите грешки на измъчените си предци, отдадени на жестокостта. Чудесна е идеята, че не само Антигона, Исмена, Етеокъл и Поленик, но и Смъртта са действащи лица в този спектакъл. „Машината-птица“ пък е съвременна рефлексия на античния мит за Икар с модерни препратки към Ренесанса, опитите на последователите на Леонардо да Винчи да реализират фантастичните си изобретения в контекста на модерността, чиито технологичен взрив практически срива мечтата на човечеството за полет.

Тези два спектакъла са реализирани напълно различно, но патосът им е общ. Позволявам си да ги съпоставям, въпреки многото им различия (стилистични, тематични, визуално-изобразителни и прочие), тъй

като проблемите им са близки. Ако бяха направени малко по-събрано и прецизно, без чувство за превъзходство и самогостатъчност, „Антигона“ и „Машината-птица“, при наличния им актьорски, технически и съдържателен потенциал, при целия им амбициозен размах и фантазия, можеше да се превърнат и в някакъв вид модерни театрални събития. Само че желанието на създателите на украинското представление да покажат в една и съща творба абсолютно всяка идея и дори сянка от идея, която им е хрумнала, да ги слобоят механично и да ги пресият през древното сито, което сипе пясъчен дъжд над Тива в бърливо-крециящата им „Антигона“, е убило свежестта и честността на този спектакъл. Подходът на американците е малко по-прецизен, но, за разлика от украинците, американските им колеги са заложили не толкова на кодовете в историята, колкото на самия разказ, артикулиран бавно от актьорите и доукрасен чрез пицен технически размах. Само че без активната намеса на мултимедията и лазерните картини този красив спектакъл със сигурност би изглеждал силно недовършен, еkleктичен и не особено възвъшен. Разбира се, и двете заглавия крият в себе си още много капани, в които талантливите им актьори са пагнали така, както Алиса хлътва в заешката дупка, от която няма измъкване.

Особен акцент в черно-бялата „Антигона“ на режисьора Оксана Дмитриева са куклите - крехки, малки същества, стилизация на древните персонажи, свободно движещи се през времето и пространството,